

**UČILIŠTE
MODUS**

1. IZBOR U OBRAZOVANJU ODRASLIH

POLJOPRIVREDA

MRAZ, TUČA I SUŠA Velike štete na čak 46 tisuća stabala, ali mladi voćar iz Iloka ne gubi vjeru!

14. kolovoza 2024. / [Vinkulja.hr](https://vinkulja.hr)

Jedno od „zlatnih pravila“ kod svakog ulaganja svakako je polazište da „sva jaja ne idu u istu košaru“. Toga se u poljoprivredi posebno drže ratari koji svoje aktivnosti, htjeli-ne htjeli, moraju disperzirati kroz plodorede kako bi maksimalizirali prinose, ali i dobili sve pripadajuće im poticaje. U voćarstvu se isto čini kroz nasade različitih sorti istih ili različitih voćki, a iločkom kraju Bog je dao i dodatne mogućnosti kroz kombiniranje s vinogradarstvom.

Upravo takvim pristupom već se godinama vodi tvrtka Dionis na čelu koje je mladi Luka Bilušковиć.

– Primarno se bavimo uzgojem jabuka i grožđa, a dio aktivnosti je usmjeren i na proizvodnju vlastitog vina. Međutim, s obzirom na rastuće cijene samog grožđa, trenutno smo više fokusirani na primarnu proizvodnju. Pod jabukama je oko 20 hektara, dok još radimo oko 12 hektara vinograda. U planu nam je posaditi još do 7 hektara vinograda, no to će ovisiti i tome hoćemo li dobiti kredit HBOR-a. Trenutno imamo i nešto nasada bresaka, no te ćemo površine prenamijeniti u vinograde, započinje Luka.

Zlatni delišes, jonagold, idared, granny smith sorte su jabuka koje se nalaze u voćnjacima Dionisa i koncipirane su tako da je redoslijed dozrijevanja takav da se sve ipak stigne ubrati s postojećim kapacitetima radne snage i mehanizacije, unatoč impresivnoj brojci od čak 46 tisuća stabala jabuka.

– Što se tiče grožđa, fokusirani smo na naše tradicionalne kulture. Dakle, riječ je o graševini, tramincu te nešto manje frankovke i rizlinga. Vino proizvodimo uslužno, ali imamo ideju okupiti dio vinogradara pa da napravimo zajedničku vinariju, pojašnjava Bilušковиć zašto mu vinarstvo trenutno nije u primarnom fokusu.

Ova je godina bila ekstremno nepovoljna za poljoprivrednike iločkog kraja. Prvo je mraz napravio neželjenu selekciju potencijalnog uroda. Potom je olujno nevrijeme napravilo štetu na nekim voćnjacima i do 100%, a ono što nisu uništila ova dva ekstrema, dotukla je suša koja traje još od prvog dana srpnja...

– Ako ćemo biti samoironični, ova godina jedino dobro što će donijeti jesu vina vrhunske kvalitete. Kvaliteta vina bit će top jer vinograd voli sušu koja daje optimalnu količinu šećera pa će biti kvalitete, no ne u dovoljnim količinama. Tankovi su prazni i svi vinari nestrpljivo čekaju berbu. Međutim, kako sada odoka možemo procijeniti, bit će još i dobro ako se urod bude kretao oko 50% očekivanog...

Nažalost, ionako nedovoljno dostatna domaća proizvodnja nadopunjavala se uvoznim vinima, a ove godine može se, prema Lukinom mišljenju, očekivati dodatno punjenje polica i sa tržišta koja do sada nisu imala pristup do hrvatskih potrošača.

– I do sada nismo proizvodili dovoljno te nas je prethodnih godina preplavio uvoz iz Kosova i Makedonije dok sada agresivno ulazi mađarsko vino koje se može nabaviti za manje od 1 eura. Godinama je otkupna cijena grožđa u Hrvatskoj bila 2 kune pa su mnogi mali vinogradari povadili svoje vinograde ili ih nisu obnavljali. Sad kad je cijena grožđa na 1 euro, ili čak 1,1 euro, takvi se vinogradari hvataju za glavu. Ali to je tako u poljoprivredi, svjestan je Luka kako je krivih procjena u poljoprivredi uvijek bilo i bit će ih, no potrebno ih je svesti na najmanju moguću mjeru kako bi se optimizirala uspješnost proizvodnje.

Što se tiče planiranja proizvodnje, mnogi poljoprivrednici financijski su kalkulirali i na dobivanje odštete kako bi s dobivenim sredstvima kupili repromaterijal. Ipak, mnogi od njih još nisu naplatili niti štete od prošlogodišnjeg nevremena, a sada se opet moraju nositi s istim birokratskim procedurama.

– Dionis svoje vinograde osigurava, no problem je što je maksimalno za sufinanciranje dozvoljeno osigurati do 7.400 eura za vinograd po hektaru, a nama je očekivani urod u financijskom smislu oko 12 tisuća eura po hektaru. Dakle, ova razlika nije pokrivena kroz sufinancirano osiguranje i to bi trebalo promijeniti. Problem su i ovakve dvije ekstremne godine gdje je nekoliko tisuća poljoprivrednika oštećeno, pa mnogi od nas još nije dobilo niti rješenje za prošlogodišnje štete zbog prevelikog broja zahtjeva, a onda ova godina donese novu količinu istih problema.

Ovaj 32-godišnji poljoprivrednik smatra kako, osim u osiguranju, koje bi trebalo dodatno unaprijediti kroz sufinanciranje maksimalnih prinosa, rješenje za veliki dio problema u poljoprivredi mora biti i u – navodnjavanju!

– Pričamo o tome godinama, pa čak i desetljećima, no ništa se realno ne događa unatoč određenim ulaganjima države. Međutim, ove zadnje dvije godine vjerujem da su kod svih nas u poljoprivrednom sustavu upalile lampice kako se mora povećati ozbiljnost priče oko navodnjavanja. Morat ćemo se više organizirati na svim razinama, od lokalne do nacionalne te pitanje navodnjavanja mora biti temeljno za budućnost poljoprivrede. Mi ovdje u iločkom i vukovarskom kraju imamo Dunav, a on se uopće ne koristi za navodnjavanje, što mi je apsolutno nelogično. Zbog suše smo svi u problemima jer se ne mogu planirati proizvodnje niti količine. Treba povećati dio sredstava iz EU fondova za ovu svrhu, odnosno samo ulaganje u navodnjavanje mora biti puno atraktivnije za prijavitelje nego što je trenutno, iznosi svoje viđenje Bilušković.

Unatoč svim problemima, kod Dionisa optimizam budi djelovanje putem zadruge koje se u zadnje dvije godine pokazalo kao puni pogodak.

– Na jednom mjestu predajem robu i imam osiguran plasman. Godišnje proizvedemo od 5 do 9 milijuna kilograma, a cijena je bolja preko zadruge nego da sam tražim kupce. Cjelokupni plasman je u Hrvatskoj od najvećih trgovačkih lanaca, pa sve do malih trgovina. Isto tako, zahvaljujući zadruzi, uspjeli smo osigurati i visok postotak prve klase, dok su nam prije veliki otkupljivači rušili cijenu proglašavajući prvu klasu industrijskom, a onda je u trgovinama prodavali kao prvoklasnu...

I dok će proizvodnja u poljoprivredi biti na rekordno niskim razinama što se tiče prinosa, cijene u voćarstvu i vinogradarstvu su – obećavajuće.

– **Cijena je još upitna, no prema prvim najavama riječ je od oko 53 do 63 centa za kilogram jabuka što je dobra cijena,** naglas razmišlja Bilušковиć dok obilazi voćnjak.

Unatoč očekivano slabom urodu, netko će morati i pobrati i takve slabe urode. U Dionisu je trenutno petero stalno zaposlenih, a tvrtka je uspješno koristila sredstva Zavoda za zapošljavanje.

– **Troje stalno zaposlenih je već 10 godina kod mene i s njima sam prezadovoljan. Međutim, svaki novi zaposleni teško stječe radne navike, a nisam zainteresiran za upošljavanje Nepalca. Upravo zbog toga se ne želim niti značajnije širiti. U Iloku je nemoguće naći radnika i za berbu, unatoč dnevnicima koje se kreću od 40 do 50 eura. Prednost vinogradarstva je što se sva berba može odraditi strojno, osim ukoliko želite proizvoditi vrhunska vina, tu tehnologija zahtjeva ručnu berbu. To je u voćarstvu ipak puno teže jer mi svaki dan u berbi treba tridesetak ljudi. Veliki proizvođači nisu u problemu, no male vinarije će morati uvoziti radnike ili smanjivati proizvodnju. Nekada su dolazili ljudi iz Vojvodine, no to više nije slučaj. Sada se radije odlučuju ići u Njemačku, Austriju ili kod nas na more, nego raditi na suncu u vinogradu,** pomalo s razumijevanjem Bilušковиć pojašnjava trenutnu situaciju po pitanju raspoložive radne snage.

Dionis je uspješno koristio i EU fondove za obnovu mehanizacije, no unatoč ovoj velikoj pomoći Luka ističe nekoliko problema koje poljoprivrednicima ipak unose nelagodu kod provedbe projekta.

– **Procedura mora biti brža, a ne da prođe nekoliko mjeseci, prvo da saznaš da ti je projekt odobren, potom opet nekoliko mjeseci da potpišeš ugovor, a na kraju i da dobiješ sredstva. Od samog planiranja projekta, do realizacije, cijena planiranih predmeta nabave poraste za 20, 30 i više posto, a onda se dovodi u pitanje isplativost takve investicije,** prenosi Luka vlastito iskustvo s korištenjem EU sredstava.

Unatoč tome što su bili raspoloživi EU fondovi za vinarije, Luka u predloženim modelima nije vidio priliku.

– Problem je taj što je sufinanciranje bilo na razini od 50% uz uvjet nabavke nove opreme pa bih tako za ulaganje od 100 tisuća eura morao izdvojiti 50 tisuća eura vlastitih novaca plus PDV na cjelokupni iznos te kroz postupak nabave dobiti čak i nepovoljnog dobavljača. S druge strane, za jednaku takvu investiciju, ali nabavkom rabljene vinarske opreme, potrebno mi je oko 30 tisuća eura vlastitih sredstava i sam biram od koga ću kupiti opremu. Tako da mi taj model nije bio privlačan, eventualno bih bio zainteresiran za ulaganje u izgradnju.

Iz navedenih razloga postojeću vinarsku proizvodnju Dionis obavlja koristeći vanjske usluge, od prerade grožđa, prešanja i ostalih aktivnosti pa sve do skladištenja. Luka smatra i kako je prošlo programsko razdoblje, unatoč svojim nedostacima, bilo korisnije poljoprivrednicima.

– Sad su kroz ZPP uveli ove stvari s digitalizacijom i zelenim politikama gdje nas tjeraju da nabavljamo opremu koja nam zaista ne treba, ali ako je ne uvrstimo nećemo imati dovoljno bodova. To dodatno poskupljuje investiciju i smanjuje svakako učinkovitost resursa, kao financijskih, tako i logističkih i operativnih.

Zbog svega navedenog, Luka je možda jedan od rijetkih koji se ne opterećuje s uvjetima oko zakupa državnog poljoprivrednog zemljišta, a i ne želi se kandidirati baš za svaku parcelu, jer kako sam kaže, nije svaka parcela za svaku kulturu.

– Za višegodišnje nasade potrebno je da je zemlja relativno blizu glavnih prometnica gdje šleperi mogu manipulirati, pogotovo u lošim vremenskih uvjetima. O tome bi trebalo voditi računa, odnosno *zonirati* područja koja su za višegodišnje nasade, a koja su za ratarstvo.

Pojednostavljeno rečeno, tek s uvođenjem takvih opcija kod raspodjele državnog zemljišta, vidjelo bi se da oni koji donose zakone i pravilnike uistinu i žive tu u poljoprivredu. Naravno da svaki poljoprivrednik želi parcele što bliže naselju i uz glavne prometnice, no ako želimo maksimalan opći učinak, opći interesi morali bi biti iznad interesa pojedinaca.

Premda je godina teška, Luka čvrsto vjeruje u domaću poljoprivredu. Predstavljajući širu sliku, jasno je kako ne moraš biti dobitnik Nobelove nagrade za ekonomiju da bi shvatio kako mu je računica – ispravna.

– **Realno, zemlje ima koliko ima, sve je više ljudi, potrošnja i standardi rastu, a prinosi padaju, tako da je poljoprivreda definitivno zanimanje budućnosti unatoč svim problemima**, na kraju zaključuje ovaj 32-godišnji Iločanin s diplomom osječkog Poljoprivrednog fakulteta.

Želja ovog oca dvoje djece svakako je stvoriti sustav kojim će se u budućnosti baviti i njegovi potomci, ali i sačuvati te nadograđivati poljoprivrednu proizvodnju koja je u iločkom kraju pamtila i bolja, ali i teža vremena pa unatoč svemu – opstala!

NAPISAO: Hrvoje Niče

Tags: [EU fondovi](#), [ilok](#), [luka bilušković](#), [mraz](#), [poljoprivreda](#), [suša](#), [tuča](#), [vinograd](#), [voćnjak](#)

TEKST SE NASTAVLJA NAKON OGLASA

OKRETALO SE POLA GRADA: Pogledajte što na sebi nosi ova žena! 'Sjedila je nasred ulice...'

Maestro burgeri za prave gurmane.

Sponsored by Midas

VIŠE S WEBA